سخن سردبیر

Editorial

مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

دوره دوازدهم، فروردین ۱۳۹۲، ۲-۱

ارزش‌های مادی و معنوی یک مقاله

The Financial and Intellectual Values of an Article

محسن رضائیان[۱]

M. Rezaeian

مقالات علمی که توسط محققین رشته‌های مختلف علمی و از جمله علوم سلامت بـه رشـته تحریـر درمـی‌آینـد و در مجـلات علمی- پژوهشی به زیور طبع آراسته می‌گردند از ارزش‌های مادی و معنوی شایان توجهی برخوردار می‌باشند.

بخشی از ارزش‌های مادی یک مقاله به بودجه پژوهشی اختصاص یافته به طرح تحقیقاتی باز می‌گردد کـه مقالـه مـورد نظـر از نتایج آن طرح تحقیقاتی منتج شده است. شواهد موجود نشان می‌دهند که طرح‌های تحقیقاتی، بسته بـه نـوع و اهـداف آن‌هـا، می‌توانند از بودجه‌های بسیار متفاوتی نظیر چند صد هزار تومان تا چند صد میلیون تومان و بیشتر برخوردار باشند.

بخش دیگر از ارزش‌های مادی یک مقاله نیز مربوط به چاپ آن می‌گردد که معمولاً این هزینه‌ها از تفـاوت‌هـای بسـیار زیـاد و حیرت‌انگیز، مانند مورد فوق‌الذکر برخوردار نمی‌باشند. برای نمونه، برآوردها نشان می‌دهند که هزینه چاپ یک مقاله در مجلات معتبر آمریکایی ممکن است حول و حوش سیزده هزار دلار آمریکا متغیر باشد [۱]. برآوردهای به عمل آمده در مجلـه دانشـگاه علوم پزشکی رفسنجان نیز بیانگر آن است که در حال حاضر هزینه چاپ یک مقاله در این مجله حداقل برابـر بـا یـک میلیـون تومان می‌باشد.

اگرچه هزینه‌های مادی یک طرح پژوهشی را نمی‌توان کاهش داد، اما مجلات می‌توانند با تغییر در سیاست‌های چاپ و انتشـار، نظیر افزایش تعداد مقالات منتشر شده در یک شماره و یا چاپ بر خط (Online) مقالات، هزینه‌های چاپ خـود را تـا حـدودی کاهش دهند [۲].

اما، برآورد ارزش معنوی یک مقاله به این سادگی میسر نیست. ارزش معنوی یک مقاله به اندازه مقدار زمان و تلاشی است کـه تیم تحقیقاتی برای نگارش طرح پژوهشی، اجرای آن و نگارش نتایج حاصل از آن در قالب یک مقاله صرف می‌نمایند. همچنین،

۱- استاد گروه آموزشی پزشکی اجتماعی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

تلفن: ۵۲۳۴۰۰۳-۰۳۹۱، دورنگار: ۵۲۲۵۲۰۹-۰۳۹۱، پست الکترونیکی: moeygmr2@yahoo.co.uk

میزان زمان و تلاشی که بر روی داوری این طرح توسط شورای پژوهشی و کمیته اخلاق مؤسسه مورد نظر صرف می‌گردد را نیز باید به میزان ارزش معنوی یک مقاله افزود.

به علاوه، میزان زمان و تلاشی که سردبیر، هیئت تحریریه، کارشناسان مجله، داوران و ویراستاران، برای چاپ یک مقاله متحمل می‌شوند را نیز باید در ارزش معنوی یک مقاله محاسبه نمود. همچنین، کاربرد نتایج یک مقاله در عمل، پس از چاپ و مطالعه آن توسط سایر دانشمندان نیز بخش بسیار مهمی از ارزش معنوی آن را به خود اختصاص می‌دهد. بنابراین، ارزش معنوی یک مقاله بسیار بیشتر از ارزش مادی و اندازه‌گیری آن بسیار دشوارتر می‌باشد.

دقیقاً به علت همین ارزش‌های مادی و معنوی یک مقاله است که هرگونه انحراف از گزارش واقعیت، تحریف، تقلب و دستبرد در نگارش مقالات علمی با واکنش شدید جامعه دانشمندانی روبرو می‌گردد که هدف آن‌ها به روزی و سلامت آحاد جامعه می‌باشد.

منابع

1- Annals at 80: still young and still reaching out. *Ann Intern Med* 2007; 147(1): 65-6.

2- Rezaeian M. Modern versus traditional policies in publication of scientific articles in health domain. *Health Information Management* 2012; 9 (1): 131-9. [Farsi]